

Za usporedbu navodimo da se i u drugim prilikama u nekim rječničkim izvedenicama ili obličkim likovima pokraćuju dugi osnovni slogovi, npr. N jd. *zid* — *grād* (s dugim *-i-* i dugim *-a-*) prema N mn. *zidovi* — *grādovi* (s kratkim *-i-* i kratkim *-a-*) ili N jd. *rūka* (s dugim *-u-*) prema DLI mn. *rūkama*

(s kratkim *-u-*) itd. Zato nije ništa neobično što se u Pravopisu iz 1960. godine izrijekom kaže: »*svijetlo ne nego svjètlo.*« Dodajem da je naglasak *svjètlo* na hrvatskom jezičnom području znatno prošireniji.

Božidar Finka

ZAPAZENO

OPET O KAMBEKU

Anglizmi jatovice naviru u naš jezik i u njemu haraće kao štuke u ribnjaku po pravilu: veća riba jede manju ribu. Ne primjećuju to samo lingvisti, nego i novinari. Tako je englesko *come back* (*kambek*) počelo griskati naš *povratak* jer se to *come back* upotrebljava dosta često, nepotrebno i štetno za jezik i stil. Zapazio je to i Vjesnikov novinar Mirko Trišler i upozorio nas. Uspješno humoristički. I davno — prije četrnaest godina (Vjesnik, 22. travnja 1964). Ali, kako primjeri pokazuju, to nije bilo dovoljno. Neki ne čitaju ni ono što piše u novinama njihove kuće ili ako čitaju, ne mare ili ako mare, zaboravljaju pa podliježu istoj bolesti. Da nije tako, ne bi se u Vjesnikovim izdanjima neprestano radali novi kambečići. Evo jednog izbora kako se ne bi reklo da govorimo bez pravoga razloga.

Come back Srebrenke Jurinac, naslov u Večernjem listu 16. 7. 1968. U članku: »...kao njihov solist slavila je svoj jugoslavenski umjetnički comeback Srebrenka Jurinac...« Tek malo dalje: »...vratila se u domovinu. Za svoj povratak nije izabrala velike operne arije...«

COME BACK, naslov u Večernjem listu 20. 12. 69. Zašto je odabran ovaj naslov iz cijele se vijesti ne vidi, a prva rečenica glasi: »Ingrid Bergman, velika zvijezda svjetskoga filma uprkos svojim godinama i dalje se čvrsto drži na filmskom nebu.«

„Come back“ Viviane Romance, naslov u Vjesniku 19. 1. 1971. U članku: *No ovih dana Viviane Romance pokušava na javnoj sceni ostvariti svoje „come back“.*

COME BACK „GRUPE 220“, naslov u Večernjem listu 3. 11. 1971. U članku: *Povratak „Grupe 220“ i njihov javni nastup u subotu u Vrbiku odjeknuo je među zagrebačkom omladinom meteorskom brzinom (...) Subotnji nastup „Grupe 220“ kao da je opovrgao onu izreku, da se „zvijezde nikad ne vraćaju“.*

Come back Giannija Morandija, naslov u Vjesniku 6. 2. 1972, u članku se spominje *ponovni nastup.*

VIC DAMONE, nekad jako popularan američki pjevač zabavnjak... paviši u zaborav, pokušao je nekoliko come-backa..., Studio br. 521, 30. 3. 1974, 87.

Comeback, Vjesnik 26. 11. 1975, naslov članku koji počinje ovako: »Iz SAD stižu vijesti da se bivši predsjednik Nixon želi u roku od šest mjeseci aktivno uključiti u javni život«.

»*Come back*« Božene Kraljeve na daske velikog teatra«. Vjesnik 5. 1. 1978. na 1. strani.

Neki su na angлизme postali tako neosjetljivi da ih ovakvi primjeri nimalo ne smetaju. Mislim da će biti korisno da ih podsjetimo na članak M. Trišlera. Zato ga ovdje prenosimo u cijelosti.

Stjepan Babić

U vječnom i nezasićenom nastojanju za obogaćivanjem našeg jezičnog izraza sve češće nalazimo po novinskim člancima na neobično lijep narodni izraz »come back«. Nedovoljni poznavaoči narodnog blaga našli su se u nedoumici, ali su pomoću logike, dedukcije, priručnika i rječnika konstatirali da se to može prevesti i kao »povratak«.

Tako čitamo o »come backu« poznatog pjevača, poznate filmske glumice ili čuvenog sportaša, a u očekivanju »come backa« jezika naših očeva i izrazu »povratak«, vjerojatno ćemo doskora čitati da je polazak na neki izlet u šest sati u jutro, a come back u 19 sati ili da je na neki strani jezik prevedeno poznato Križino djelo »Come back Filipa Latinowitza«.

Budući da je »come back« tako definitivno ušao u narodne umjetvorine, neki su već riješili da ga posve ponarode pa smo nedavno u nekom sportskom listu mogli čitati o »dva kambeka« u jednom nogometnom klubu.

Taj je naslov izazvao prilično žestoke polemike među ljubiteljima nogometnog sporta u jednoj točionici gdje je nogomet, kao u svim točionicama i brijačnicama, glavna tema diskusija. Jedni su tvrdili da su to prezimena dvojice novih igrača, i to autohtona domaća prezimena kao Jarmek. Pajzek ili Micek, drugi da su imena od milja kao Matek, Vladek ili Štefek. Oprezniji su tvrdili da je to vrsta zatvorene igre, jer zvuči slično kao »lajbek«. Bilo je i takvih, koji su »kambeke« uspoređivali s »filekima«, pa da je to vjerojatno neka vrsta grube igre.

Teško je predvidjeti što će se još razviti. No glavno je da obogaćujemo jezik...

M. Trišler

DOBRONAMJERNA POGREŠKA

U novogodišnjem broju Večernjeg lista na 38. strani govori se o novogodišnjim darovi-

ma-premijama u Japanu pa se, među ostalim, kaže što to znači za neke državne službenike:

»Za prosječna vladina i državna službenika to znači 430.000 jena.«

Pohvalno je nastojanje da se u atributnoj službi sačuvaju neodređeni pridjevski oblici i u publicističkom stilu. To znači osvjježanje publicističkoga stila, a što je još važnije: čuvanje ove kategorije kao žive izrazne mogućnosti. Kad jedne kategorije potpuno nestane iz jezika, teško ju je poslije vratiti i kad je potrebna. To je nastojanje dakle pohvalno, samo pri tome treba poznavati morfologiju pridjeva pa ih sklanjati u skladu s gramatičkim pravilima.

Neodređena sklonidba pridjeva na -ov, -ev -in u jednom je smislu normalnija od određene te je s tim sasvim u skladu: za vladina službenika.

Opisni pridjevi imaju obje sklonidbe, ali je određena znatno češća i prema tome običnija, ali je neodređena svježija, biranija, a ovdje u neposrednom susjedstvu s oblikom vladina i stilski je skladno: za prosječna vladina službenika.

Posvojni pridjevi koji imaju samo određeni lik u nominativu jednine — a to su pridjevi na -ji, -ni, -nji, -ski — imaju samo određenu sklonidbu pa ne mogu imati neodređenih oblika. Takav je upravo pridjev državni 'koji se odnosi na državu'. On nema neodređenoga nominativa državan niti postoji takav opisni pridjev. A kad bi i postojao, on se ne bi mogao ovdje upotrijebiti jer bi značio otprilike što i državotvoran. Prema tome je nepravilno: za državna službenika, treba: za državnog(a) službenika. Stilski bi dakle najbolje bilo:

Za prosječna vladina i državnog službenika to znači ... Ako se to autoru činilo nezgrapnim, mogao je napisati:

Za prosječnoga vladinog i državnog službenika to znači ...

To ne bi bilo stilski birano kao prvi način, ali ne bi bilo ni pogrešno kao što je kad se kaže državna službenika.

Stjepan Babić